

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 10. uri / Velja mesečno prejemam
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglašni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Paštni čekovni račun št. 11.400

Poslovanje Privilegirane agrarne banke

1.034.320.680 DIN KMETOM IN KMETSKIM ZADRUGAM.

Ko se je pred dobrimi 3 leti ustanovila na podlagi posebnega zakona Privilegirana agrarna banka v Beogradu, je bilo med nami mnogo nevernih Tomažev, ki so pesniščno gledali na to ustanovitev in na razvoj zavoda, ki je po svojem ustroju in po načelih, po katerih je bil ustanovljen, poklican, da pomaga kmetovalcem vse države pri dohajanju cenejšega kredita bodisi direktno bodisi preko zadrug. In vendar moramo danes reči, da pomeni zavod v nekem pogledu blagoslov za kmeta v Jugoslaviji in da je na tisoče kmetovalcev obranil pred oderuškimi »zeleniščarji« ter jim očuval njihovo zemljo, njihova ognjišča, njihove domove. To moramo priznati kot dobri državljani tudi mi Slovenci, dasi dobro vemo, da PAB za naše kraje ni pomenila nič ali pa kvečemu zelo malo. To pa iz preprostega razloga, ker so kreditne razmere pri nas in v Srbiji ter še nekaterih drugih delih države bistveno različne, ker imamo mi storo in razmeroma visoko razvito kreditno zadrugništvo, ki nam omogoča obrestno mero od 6% naprej, dočim v Srbiji, razen pri kreditih PAB, obrestne mere izpod 16—20% sploh ne poznajo, pač pa mora velk del kreditov nositi težko breme obrestne mere od 20—48%!

Upravni odbor PAB je te dni izdal poročilo o poslovanju zavoda tekom prvih treh let svojega obstoja do 22. nov. t. l. Iz tega poročila posnemam, da je PAB izdala v tem času kmetom posojil v iznosu Din 1.034.320.680.—, polovico tega zneska naravnost kmetovalcem kot hipotečne kredite, drugo polovico pa v raznih oblikah preko zadrugnih kreditnih ustanov. Na hipotečne kredite je bilo na 20.044 obveznic izdanih na 5 do 25 et 524.349.021 dinarjev. Od teh je odplačanih doslej 40.887.879 Din. Na 103.755 zadrugnih obveznic in menic je bilo izdanih 313.272.507 Din, a vrnjenih je doslej 129.113.889 Din. Na lombard zadrugnih obveznic (1062) je bilo izdanih 1.422.344 Din, odplačanih pa 176.675 Din. Eskomptiranih je 332 menic s 5.821.525 Din, odplačanih od tega doslej 212 menic s 4.352.336 Din. Po tekočem računu je od bivše direkcije za poljedelske kredite bilo prevzetih izdanih posojil v znesku 115.500.000 Din, odplačanih pa doslej 77.032.411 Din. Po novem tekočem

računu je izplačanih zadrugnim dolžnikom 72.421.240 Din, odplačanih je doslej od teh 44.473.35 Din. Tekom treh let svojega poslovanja je torej PAB izdala 1 milijardo 34 milijonov 320.68 Din kreditov, od katerih je doslej odplačanih 316.770.836 Din.

Obrestna mera pri PAB je za naše razmere razmeroma visoka, a za one v krajih, kjer je zaenkrat glavni delokrog zavoda, glasom mojih zgornjih izvajani, vendarle nizka: za hipotečne kredite do 300.000 Din 9%, nad 300.000 Din 10%; za zadrugne kredite preko zadrug 7%, za zadrugne kredite na tekoči račun 8%, za lombardne kredite 9%, za menice pa 10%. Hipotekarni dolžniki plačujejo poleg obresti še 1% na kapital in plačajo svoj dolg v 25 letih. Da je obrestna mera tako visoka, je deloma vzrok visoka obrestna mera pri Narodni banki in Državni hipotekarni banki, deloma pa dejstvo, da je delničarjem PAB z zakonom določena 6% na dividenda!

PAB je danes menda edina kreditna ustanova, ki daje kredite izključno kmetovalcem, in to po ogromni večini malim in srednjim kmetom. Saj jih je od več ko 120.000 njenih dolžnikov samo 244, ki imajo nad 50 ha zemlje, PAB tudi glede izterjevanja kreditov postopa zelo liberalno in dobro razlikuje med onimi, ki bi lahko plačali, pa nečejo, in med onimi, ki bi radi plačali, pa ne morejo. Edino tako je mogoče, da sta bila doslej tekom vsega poslovanja PAB edino dva kmeta-dolžnika prodana in sta morala pustiti svoj dom in zemljo, a oba po lastni malomarnosti in krivdi.

Ako se bodo z novim zakonom o ureditvi kreditnih odnošajev v državi, ki se bo razpravljala v narodnem predstavništvu v zvezi z zakonom o zaščiti kmeta, kreditne razmere v Jugoslaviji tekom časa izboljšale in ako hoste na drugi strani k temu pripomogli tudi Narodna in Državna hipotekarna banka, je nedvomno, da bo tudi PAB mogla začeti dajati kredite pod še ugodnejšimi pogoji glede obrestne mere. V tem primeru bo sčasoma tudi Slovenija mogla računati na to, da bo deležna ugodnosti, ki jih naj PAB nudi kmetovalcem vse države, ki pa jih doslej slovenski kmetje niso bili deležni.

V. Spindler.

Spor med Perzijo in Anglijo pred DN

POSVETOVANJA V LONDONU. — PERZIJA BO IZROČILA VSO ZADEVO DRUŠTVU NARODOV.

LONDON, 15. decembra. Generalni ravnatelj Anglo-Persian Oil Company sir John Cadman se je vrnil v torek iz Združenih držav v Anglijo. Neposredno po svojem prihodu v London je sklical izredno sejo ravnateljstva družbe. Kakšni sklepi so bili sprejeti na tej seji, zaenkrat še ni znano, ker se varuje v tej zadevi najstrožja tajnost. Cadman je imel včeraj tudi zelo važen razgovor z ministrskim predsednikom Macdonaldom. Odgovor perzijske vlade na angleško noto se pričakuje v Londonu danes, če za pa ne bo, bo angleška vlada vso zadevo izročila haškemu razsodišču.

LONDON, 15. decembra. Diplomatski dopisnik Reuterjeve agencije doznava, da je perzijski poslanik v Švicah prejel od svoje vlade instrukcije, da izroči Društvu narodov apel v zvezi s perzijsko-angleškim sporom. Perzijska vlada je svojemu predstavniku naročila, da takoj ukrene potrebne korake. Zaenkrat še ni znano, v smislu katere klavzule bo per-

zijska vlada pozvala organizem Društva narodov, kakor se tudi še ne ve, kakšno obliko bo ta perzijski poziv zavzel. Haag Perzija odločno odklanja.

KONFERENCA MALE ANTANTE.

BEOGRAD, 15. decembra. Za 16. decembra napovedana konferenca zunanjih ministrov male antante se bo predvidoma pričela šele 18. t. m., ker je češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš še zadržan v Ženevi, dočim zadržujejo romunskega zunanjega ministra Titulescuja važni opravki v Bukarešti.

NOV VOJAŠKI UKAZ.

BEOGRAD, 15. decembra. Predvčerajšnjim je bil objavljen večji ukaz, s katerim je postavljenih nekaj novih polkov in bataljonov, vsebuje pa tudi razmesitev višjih častnikov do položaja kapetanov I. razreda.

Reševanje francoske vladne krize

HERRIOT ODKLONIL MANDAT IN S PLOH VSTOP V VLADO. — NOVI MANDATAR BO DOLOČEN ŠE DANES. POSLEDICE GLASOVANJA V PARLAMENTU.

PARIZ, 15. decembra. Francoska vladna kriza stoji še vedno v ospredju vsega svetovnega zanimanja, to pa tem bolj, ker se je zgodilo prvič po svetovni vojni, da Francija odklanja izpolnitev svojih pogodbenih obveznosti. V francoskih krogih se zdaj z največjo napetostjo pričakuje posledice francoskega stališča. Predsednik republike Lebrun je pričel včeraj konzultirati voditelje političnih strank. Po dosedanjih vesteh je bivši ministrijski predsednik Herriot kar najodločneje odklonil sestavo novega kabineta, niti noče sprejeti vsaj vodstva zunanjega ministristva. Položaj je zelo resen in se merodajni krogi vsestransko trudijo najti iz teh težav primeren izhod. V zvezi z rešitvijo krize in sestavo nove vlade se imenujejo poleg Boncourja

tudi Chautemps, Steeg in Daladier. Pričakuje se, da bo predsednik Lebrun še v teku današnjega dne nemu navedenih politikov poveril mandat za sestavo nove vlade.

»Ere Nouvelle« opozarjajo na težavo, ki čakajo novo vlado, dočim poudarja »La Republique«, da je Francija izgubila z ozirom na včerajšnje odklonitev plačila zapadajočega obroka vojnih dolgov pravico sklicevati se na nedotakljivost mirovnih pogodb. Če bo zdaj Nemčija sledila vzgledu Francije, ne sme to nikogar več začuditi.

LONDON, 15. decembra. V tukajšnjih vladnih krogih francoska vladna kriza ni izzvala posebnega vznemirjenja, ker se pričakujejo vsak trenutek vesti o sestavi novega kabineta.

Nemški triumf radi stališča Francije

VES NEMŠKI TISK NAGLAŠA, DA JE FRANCIJA Z ODKLONITVILJO PLAČILA PODRLA VSE MORALNE OSNOVE MIROVNIH POGODB.

BERLIN, 15. decembra. Nemški tisk triumfira zaradi izida glasovanja v francoskem parlamentu. Padeč Herriota in z njim zvezana odklonitev plačila zapadajočega obroka Združenim državam se opisuje kot največji uspeh Nemčije po sklenitvi premirja. Francoski parlament, pravijo soglasno nemški listi, je s tem, da je pokazal svojo voljo za neizpolnjevanje obveznosti, napravil Nemčiji največje usluge.

»Vossische Zeitung« piše, da ni bil noben dogodek po svetovni vojni tako globokega pomena, kakor francoski »ne« v vprašanju vojnih dolgov. Kar se nemškimi državnikom, politikom in znanstvenikom ni posrečilo v desetih letih, je storilo 403 poslancev francoskega parlamenta v 15 minutah: popolno uničenje in razbitje moralnih osnov versajske pogodbe! Če Francija izjavlja, da ne bo izvršila svojih obveznosti napram Ameriki, razveljavlja s tem vse dosedanje

zatrjevanje o svetosti in nedotakljivosti pogodb, onih pogodb, na katere se je francoska diplomacija vedno oprala. Francija je s tem osvobodila vse druge države, v prvi vrsti pa Nemčijo samo, vseh moralnih obveznosti glede izpolnjevanja mirovnih pogodb.

»Lokalanzeiger« piše: Ona Francija, ki se je deset let sklicevala na svetost pogodb, ni imela nikake moralne pravice odkloniti plačila Ameriki, ker so kleti njene banke polne zlata ter ima poleg tega tudi vojsko in mornarico. Če torej tako bogata država, kakor je Francija, odklanja plačila, kdo more potem isto zameriti Nemčiji?

»Berliner Börsen Zeitung« pa piše, da je francoski parlament včeraj vrget s podstavka doslej nedotakljivega malika mirovnih pogodb. Nemčija ima sedaj pravico odkloniti vsaka nadaljnja plačila, če se lozanska pogodba verificira ali ne.

Odmev v Ameriki

WASHINGTON, 15. decembra. V tukajšnjih službenih krogih je izzvala francoska odklonitev plačila vojnih dolgov veliko presenečenje in razburjenje. Danes se pričakuje samo plačilo italijanskega in angleškega obroka, in še teh dveh le s pridržkom pozneje še ureditve vojnih dolgov.

PARIZ, 15. decembra. »Petit Paris« poroča iz Washingtona, da je državnega tajnika Stimsona o demisiji francoske vlade ter mu sporočil, da Herriot ni več pooblaščen pogajati se z Ameriko.

Kolonizacija vojvodinske meje

BEOGRAD, 15. decembra. Zaradi vpada nekaterih sumljivih tipov na naši vojvodinski severni meji in zaradi velikega ihtopstva, ki se vsak dan vrši preko nje, se je porodila ideja in je bila tudi že izvedena zadevna akcija, da se naša severna meja z vseni sredstvi kolonizira z elementi, ki so nacionalno neporečni. V tej smeri bo te dni izgotovljena resolucija, ki jo bo odbor nacionalnih društev izročil vladi s prošnjo, da se o priljki kolonizacije vzamejo navedena dejstva vsekakor v pretes in upošteva-

nje. To akcijo podpirajo tudi vsa patriotska društva iz Subotice, Novega Sada in drugih mest na naši vojvodinski severni meji.

Enakopravnost zaščite narodnih manjšin

VARŠAVA, 15. decembra. »Gazeta Polska« naglašja razmotrivajoč sklep odbora petorice glede oborožitvene enakopravnosti, da se more enakopravnost, če želi bodoča razorožitvena konferenca doseči svoj cilj, priznati Nemčiji in ostalim državam samo v okviru varnosti. Nadalje pripominja list, da ima versajska mirovna pogodba razen neenakopravnosti v pogledu oboroževanja tudi klavzule, ki predvidevajo neenakopravnost glede zaščite narodnih manjšin. Po priznanju enakopravnosti v oboroževanju bi bilo torej treba razmišljati tudi o zaščiti narodnih manjšin.

POPLAVE V ŠPANIJI.

SEVILLA, 15. decembra. Poplave Guadalquivira so povzročile silno škodo v kraju Alcalay del Rio Nasipe je močna voda predrila in preprečuje ter onemogoča tudi grajenje novih varnostnih nasipov. Spodnje dele mesta Alcaie so oblasti morale evakuirati.

Akutave Rinatuke:

Umor v bambusovem gozdu

(Dalje.)

Včeraj, malo po obedu, sem srečal oba zakonca. Veter je dvignil pajčolan z njenih kit in zagledal sem njen obraz. Samo za trenutek... toliko, da sem ga pogledal, že je padel pajčolan. Takoj sem sklenil, da moram to ženo ugrabiti, pa če bi tudi moral ubiti moža.

Kaj? Ni tako težka stvar, ubiti človeka, kakor si vi zamišljate. Če hočeš ugrabiti ženo, moraš vedno ubiti moža. Le kadar ubijam jaz, zgrabim za svoj meč. Ljudem pa kakršni ste vi, ni treba meča; vi ubijete s svojo oblastjo, s svojim zlatom, včasih celo s svojimi lokavimi besedami. Ne pcedi se kri, človek ostane živ, a vendarle je to uboj. Ko bi človek pomislil, čigav greh je večji, vaš ali moj, bi težko odločil (Pri tem se je rogal.) Seveda, zelo lepo je, če lahko ugrabiš ženo, ne da bi ti bilo treba ubiti moža. Jaz pa sem takoj sklenil, da ga ubijem. Tega pa — na žalost — ne storimo kar na cesti. Izmislil sem si način, da iz-

vabim oba v goro.

To je bilo silno lahko. Ko sem ju došel, sem jima začel pripovedovati: »Vidita, tamle na oni gori je starodaven grob, v katerem sem našel mnogo ogle dal in mečev. Da bi tega nihče ne izvedel, sem vse stvari skril v bambusov gozdu na drugi stran gore. Če želita, vama lahko vsako stvar prodam za skromno plačilo.«

Mož se je njel na moje besede in — lakomnost je strašna stvar — usmerila sta konja za menoj v goro. Ko smo se približali goščavi sem dejal, da so stvari tam zakopane in da si jih moramo skupno ogledati. Mož, ki so mu oči kar gorele od lakomnosti, je bil seveda takoj zadovoljen z mojim predlogom. Žena pa je rekla, da naju bo kar tule počakala in ni razjahala konja. Temu se nisem prav nič čudil, ker je bil gozd silno zarasel. Videl sem, kako gresta oba v mojo past, in stopil z možem v goščavo. Tam sem planil nanj in ga vrigel na tla. Mož je bil močan, — ni nosil zastoj svojega meča, — pa sem ga vendarle privezal na korenine neke bukve. Odkod da sem imel vrvi? Saj jo nosim vendar neprestano s seboj, za vsak slučaj. Razbojnik potrebuje vrvi

vsak čas. Da bi mož ne kričal, sem mu našel usta s suhim bambusovim listjem. Tako je bila vsa stvar v najboljšem redu. Ko sem opravil z njim, sem odšel po ženo in ji dejal, da je možu nenadoma postalo slabo. Prosil sem jo, naj gre za menoj. Tudi tu je šla stvar še v redu. Prijela me je za roko in šla v goščavo. Ko pa sva prišla do moža in zapazila moža privezanega, je izdrla bodalce. Take žene še nisem videl. Ako bi se bil v tistem trenutku količkaj obotavljal, bi mi bila zabodla bodalce v rebra. In ako bi bil skočil v stran, bi me bila ranila, ker je sivala z bodalcem na vse strani. A jaz nisem zastoj Tadsjemaru. Uspelo mi je, da sem ji iztrgal bodalo iz rok, ne da bi mi bilo treba pri tem uporabiti meč. Pa naj si bo žena še tako hrabra, če nima orožja v roki, se ne more upreti nikomur... In tako sem si jo prisvojil, ne da bi bil vzletel možu življenje.

Da, ne da bi bil vzletel možu življenje... Niti na um mi ni prišlo, da bi ubil moža, ko sem bil vendar že dosegel svoje. A ko sem nameraval pobegniti iz goščave, je planila žena, ki sem jo bil pustil objokano na zemlji, k nemi in me zgrabila za roko. Iz njenega stankovite-

ga ihtenja sem razbral besede: »Eden vaju dveh mora poginiti, ali vi ali on. Rajši umrem kakor da bi prenesla to, da me kdo onečasti vpricho drugega možkega. Pa naj si že bo kakorkoli: z njim pojdem, ki ostane živ.« Vidite, tako mi je rekla z jokavim glasom. In tedaj je vzplamtela v meni želja, da ga ubijem. Vam se seveda zdi po teh besedah, da sem bolj sirov od vas. Nikakor ne, to se vam samo zdi, ker niste videli obraza te ženske. Ko se je moj pogled srečal z njenim, se je porodila v meni želja, da jo vzamem za ženo, za vsako ceno, pa naj bi tudi strela udarila vame. To je bila edina misel mojih možganov. A nikar si ne mislite, da je bila to le pohotna želja. Ko bi bilo šlo samo za strast, bi jo bil zavrgel in pobegnil. Ne bi bilo treba, da oškropim svoj meč z njegovo krvjo. Ko sem v tisti poltemi gozda strmela v njen obraz, je rasla v meni iz hipa v hip želja, da ne grem nikamor pred, dokler ne ubijem moža. A če je že treba ubiti človeka, ga ne smeš ubiti na podoben način. Osvobodil sem ga vezi in ga pozval na borbo z meči. Pod bukvo ste našli vrvi; jaz sem jo bil vrigel tja.

(Dalje prihodnjic.)

Zaradi prevelike zaloge:

REKLAMNA PRODAJA

srebra, predmetov iz kitajskega srebra, jedilnih priborov (tudi posameznih), košaric, servisov za liker, podstavkov; predmetov iz kristalnega stekla, kakor vaz, servisov za liker in vino in garnitur za kompot.

Vsi ti predmeti se prodajajo po zelo znižanih cenah, ki so deloma nižje kakor so bile nabavne!

Oglejte si predmete in cene, ki so označene na njih, v mojih izložbenih oknih. Strmeli boste, kako poceni si lahko kupite najlepše stvari.

Plačilne olajšave!

M. Jiger^{iev} sin, juvelir, Maribor, Gosposka ul. 15

<p>Pižame, triko perilo primerno za vsakega gospoda</p>	<p>DVE ČEDNO OPREMLJENI, solnčni sobi, ena s posebnim vhom, takoj oddam boljšim gospodom. Prešernova ulica 19. 4094</p>	<p>DIJAKINJO SPREJMEM v dobro domačo oskrbo po praznikih. Glasovir in kopalnica v hiši. Vprašati v upravnishtvu. 4139</p>	<p>Prodam KLAVIR znamke Rönisch, dobro ohranjen, na prodaj. Vprašati od pol 13. do 14. Maribor, Ciril-Metodova ulica 22, prtlj. 4178</p>	<p>Stanovanje DVOSOBNO STANOVANJE v novi vili oddam s 1. januarjem 1933 manjši družini. Ogledati med 12.30.—13.15. ter 18.—19. uri. Tomšičev drevored, Dr. Ipavčeva 3. 4138</p>	<p>Sobo išče PREPROSTO OPREMLJENO SOBO, snažno, iščem. Naslove pustiti v upravi »Večernika«. 4169</p>
<p>Sobo odda SPREJMEM boljšega dijaka v celo oskrbo. Naslov v upravi. 4145</p>	<p>v bogati izbiri Tekstilana Büdefeldt Gosposka ul. 14</p>	<p>OPREMLJENO SOBO z električno lučjo in posebnim vhom, oddam. Vojašniška ulica 18. 4180</p>	<p>KLAVIR, črn, kratek, skoraj nov, lep glas, prodam. Stritarjeva ul. 5. Vprašati I. nadstropje. Cena Din 12.000. 4126</p>	<p>TRI ALI ŠTIRISOBNO stanovanje s kopalnico iščem v II. mestnem okraju, med Aleksandrovo cesto in Tomšičevim drevoredom, za 1. ali 15. januarja 1933. Naslov v upravi »Večernika«. 4146</p>	<p>Razno RESTAVRACIJA A. SENICA Tattenbachova ulica, danes četrtek in soboto 17. dec. pr. povrstne jeterne klobase, ki imajo sedem koncev. Pridite in prepričajte se. Izborna kapljica iz Kovaškega vrha (Schmitzberger). 3849</p>
<p>Preselitveno naznanilo! LJUDEVIT KLEIN, Maribor trgovina tekstilnega blaga naznanja cenjenemu občinstvu, da se je preselil iz Koroške ceste št. 3 v nove poslovne prostore Aleksandrova cesta št. 24 Obiščite me in oglejte si mojo zalogo, katero sem izpopolnil. K nakupu se ne sil. Podpirajte domače delavstvo in kupujte domače izdelke! 4168</p>		<p>Moške srajce spodnje hlače praktična darila!</p>	<p>samo dobre kakovosti Tekstilana Büdefeldt Gosposka ul. 14</p>	<p>Kravate, ovratniki, žepni robci, nogavice najnovjši vzorci</p>	<p>vedno po najnižjih cenah pri Tekstilani Büdefeldt Gosposka ul. 14</p>
		<p>LEPO OPREMLJENO SOBO s prostim vhom oddam s 1. januarjem boljši osebi. Vrazova ulica 6, prtljčje. 4186</p>	<p>LEPA PREPROGA v dobrem stanju. Zelezen umivalnik, belo lakiran, ceneno na prodaj. Dr. Verstovšekova ulica 6, II., vrata 19. 4140</p>	<p>TRI ALI DVOSOBNO stanovanje oddam takoj. Magdalenska ulica 33. 4144</p>	

Nenadkriljiva kakovost

SUPER INDUCTANCE

sprejemalcev zagotovi za leta veselje nad darilom

Zastopstvo za Maribor dipl. optik E. Peteln, Grajski trg 7